

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suaui Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt XXI. Sessio secunda, seu decimaoctaua. Dissidum inter Lusitaniæ & Hungariæ Oratores ob loci prærogatiuam. Sententiarum varietas. Sessionis Decreta; & de his animaduersiones adductæ à Suau.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11665

Sessio secunda, seu decima octaua. Dissidium inter Lusitania & Hungariae Oratores ob loci prerogatiuam. Sententiarum varietas. Sessionis Decreta; & de his animaduersiones adductae à Suauis.

* Diarium,
& Acta Pa-
leotti, præ-
terea quæ
habentur in
arce Ælia.

Die vigesimo sexto Februarij manè ^a conuenerunt Patres in Ædem maximam. Diuinam Hostiam obtulit Hierosolymæ Patriarcha: latine dixit pro concione Antonius Caucus Patrarum Archiepiscopus, & electus Corcyre. Tum litigium molestum superuenit. Cum enim recitasset Massarellus, qui à secretis erat, duo Ferdinandi mandata, alterum ad Muglizium & Totonum Oratores Casareos spectans, alterum ad Drascouizium, illius Oratorem vt Hungariæ Regis, peteretque subinde à Mascaregna sui Regis mandatum vt ipsum legeret, illud se daturum Lusitanis negauit, conquestus, per eam antehabita lectionem, Hungarie Regem suo Regi fuisse prælarum. Descendit tunc è suggestu Massarellus, adiitque Mascaregnam, affirmans illi pro certo, per eam actionem haud intendi vllius prerogatiuæ declarationem, sed pro more Aulae Romanæ merè fuisse prius lecta ea mandata, quæ prius ab Oratoribus tradita fuerant. Sed quidquid Massarellus, ac deinde Promotor, Legatorum iussu conati sunt, in irritum cecidit. Mascaregna nec Italicæ linguæ nec Latinæ peritus, necesse habebat, vt quæ ab illis ministris proponebantur exciperet per interpretes Lusitanos, quasi per canales qui liquori vim adimebant: nam pro multorum errore, quibus videtur studium erga sui Principis dignitatem in eo situm, quòd ipsi profiteantur eum fuisse despectum, & non potius, quòd ab omni despectu illæsum tueantur, illorum Præfulum suasiones ad Oratorem languidas eneruesque deferebant, planeque correctas, seu verius corruptas contrariis ipsorum consiliis. Quapropter Mascaregna, deposita tunc natiuâ singularique humanitate, ostensâ postmodum & exercitâ semper, sicut in posterum liquebit, erectâ persistabat fronte, fixisque oculis, nec alium nisi ad repulsas edebat motum, vultu infensis modis protenso. Statuerunt Legati duos Præfules mittere, qui hominem ad meliorem mentem reuocarent, eius idioma callentes, atque ipsi intimos: hi fuerunt Pompeius Zambeccarus Episcopus Sulmonensis, qui Iulij ætate in Lusitania fuerat, & semper benevolentiam & consuetudinem cum ea natione retinuerat, & Gaspar Cafalensis Augustinianus,

nus, Episcopus Leitiensis in Lusitania. Submoto importuno famulorum interposito, confestim illi impetrarunt ab Oratore, ut mandatum suum traderet, dummodò Massarellus è suggestu publicè declararet, in lectionis ordine nonnisi de traditionis antiquitate habitam fuisse rationem.

2 Sed quoniam suspicio exterorum propria est, & anxietas æmulo-
rum, Drascouizius, qui ex aduerso Mascaregnæ sedebat, audieratque cum indignatione tumultum, ymbas contraxit, quasi detrimento sibi esset id quo litigator oppositus se contentum ostendebat; adeoque contradixit & huic actui, & cuius alij, qui haberetur ut fatisceret homini, ut ille dicebat, contentioso & fastuoso. Tunc Madruccius è sella prosiluit, & ad Drascouizium accedens, ostendit, progressum operis, & non peruicaciam in ea vana contentione, esse re ipsa solidum in Cæsarem obsequium. Sed non priùs euanuerunt ymbrae Drascouizij, quàm pari de causa redierunt ad Lusitanum; qui mutatus dixit, eminentiorem sui Principis dignitatem adeò elucescere, ut ne in ambiguo quidem esset relinquenda. Legati defessi, perplexi & pertæsi, accersierunt ad se Augustinum, Castaneam, Boncompagnum, & Paleottum, ut ex eorum sententia illi tam obstinatæ controuersiæ finem imponerent. Tunc denique Zambeccari solertia vtriusque partis duritiem emolliuit, & post duas horas molestissimæ cunctationis, lectum est Mascaregnæ mandatum, & functio continuata.

3 Varia postea Pontificis litteræ recitatae de Indice, de Stationibus Tridenti concessis in quadragenario ieiunio pro consuetudine Romana, de superiori Episcoporum loco absque Primatum respectu, confirmatà per id Præsidium declaratione, de qua diximus. Inde primum Decretum perlectum huiusmodi sententiæ.

4 *Sacrosancta Oecumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu Sancto legitime congregata, presidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, non humanis quidem viribus confisa, sed Domini nostri Iesu Christi, qui os & sapientiam Ecclesiæ suæ daturum se promisit, ope & auxilio freta, illud præcipue cogitat, ut Catholica Fidei doctrinam, multorum inter se dissidentium opinionibus, pluribus locis inquinatam & obscuratam, in suam puritatem & splendorem aliquando restituat; & mores, qui à veteri instituto defluerunt, ad meliorem vitam rationem reuocet, corq; patrum ad filios, & cor filiorum ad patres conuertat. Cum itaque omnium primum animaduertit, hoc tempore suspectorum ac perniciosorum librorum, quibus doctrina impura continetur, & longè lateq; diffunditur, numerum nimis excreuisse; quod quidem in causa fuit, ut multa censura in variis prouinciis,*

1562. uinciis, & præsertim in alma urbe Roma, pio quodam zelo edita fuerint; neque tamen huic tam magno ac pernicioso morbo salutem ullam profuisse medicinam; censuit, ut delecti ad hanc disquisitionem Patres, de censuris librisq; quid factò opus esset, diligenter considerarent, atque etiam ad eandem sanctam Synodum suo tempore referrent; quo facilius ipsa positi uarias & peregrinas doctrinas, tamquam zizania, à Christiana ueritatis tritico separare; deq; his commodius deliberare, & statuere, quæ ad scrupulum excomplurium animis eximendum, & tollendas multarum querelarum causas magis opportuna uidebuntur. Hac autem omnia ad notitiam quorumcumque deducta esse uult, prout etiam presenti Decreto deducit: ut, si quis ad se pertinere aliquo modo putauerit, quæ uel de hoc librorum, & censurarum negotio, uel de aliis, quæ in hoc generali Concilio tractanda prædixit, non dubitet à sancta Synodo se benigne auditum iri.

Quoniam uerò eadem sancta Synodus ex corde optat, Deumq; enixè rogat quæ ad pacem sunt Ecclesiæ, ut uniuersi communem matrem in terris agnoscant, quæ quos peperit, obliuisci non potest, unanimes, uno ore glorificamus Deum & Patrem Domini nostri Iesu Christi; per viscera misericordiæ eiusdem Dei & Domini nostri, omnes, qui nobiscum communionem non habent, ad concordiam & reconciliationem, & ut ad hanc sanctam Synodum ueniant, inuitat atque hortatur; utq; charitatem, quod est uinculum perfectionis, amplectantur; pacemq; Christi, exultantem in cordibus suis, præ se ferant, in quam uocati sunt, in uno corpore. Hanc ergo non humanam, sed Spiritus Sancti uocem audientes, ne obdurent corda sua, sed in suo sensu non ambulantes, neque sibi placentes, ad tam piam & salutarem matris sue admonitionem excitentur & conuertantur. Omnibus enim charitatis officii sancta Synodus eos ut inuitat, ita complectetur.

Insuper eadem sancta Synodus decreuit, fidem publicam in congregatione generali concedi posse; & eandem vim habituram, eiusdemq; roboris & momenti futuram, ac si in publicâ Sessione data & decreta fuisset.

Decretum cunctis probatum est, excepto Granatensi, qui uincus inter Hispanos titulum postulabat toties à nobis memoratum. Quare falsum est, quod narrat Suauis, Archiepiscopum Calaritanum, & Hispanorum plerosque Granatensi ea in re consensisse: quin pro infortunio mendacis scriptoris Calaritanus Archiepiscopus ne interfuit quidem illi Sessioni, sicut constat ex Actis. Duo uel tres suffragio suo quasdam parui momenti condiciones addidere, & præter eos Iacobus Gibertus à Noguera Hispaniensis, Alifanus Episcopus, dixit sibi displicere uocem illam, quod dissidentium inter se opinionibus Catholica doctrina fuisset inquinata.

Recitatum postea fuit secundum Decretum, quo Sessio prænotata celebrabatur

tiabatur decimo quarto Maij. Illud pariter cunctis placuit, subla-
tis duodecim, plerisque Hispanis aut Lusitanis, qui conditionem
aliquam desiderabant; alij, *ut interim aliquid ageretur*; alij, *ut interim*
morum emendationi daretur opera. Solus Ioannes Beroaldus Panormi-
tani sanctæ Agathæ Episcopus scriptam dedit schedulam, in qua
temporis contractionem postulabat, ostendebatque, dilationem
hæreticis conciliandis infructuosam, & Catholicis noxiam fore.

7 Hic suam ad consuetudinem relabatur Suavis, & ea describens
quæ homines de primo Decreto perpendebant, hæc habet: *Ab omni*
hominum genere reprehensum est. Exquirebatur, quo pacto Synodus eos vo-
cabat, quorum interesset cognoscere quæ in Synodo agenda erant, si ea igno-
rabantur, & antehac omnia præter expectationem acta fuerant? quisnam
diuinasset quid essent proposituri Legati, quando ne ipsi quidem ea sciebant,
quippe mandata Romæ præstolaturi? Similiter iis, quorum referebat librum
aliquem illa sum haberi, quinam poterat innotescere in eum quidpiam agi-
tari? Generalis citandi ratio, & incertum causæ genus cunctos adigebat ut
Tridentinum adirent: nemo siquidem erat ad quem res aliqua non spectaret,
de qua possibile admodum esset ut ageretur. Vniuersè concludebatur, specie
quidem homines citari, sed re ipsa illos excludi.

8 Si Suavis has adeo falsas cauillationes alicui ex infensis hæreticis
tribueret, fieri posset, ut eius narratio credibilis euaderet; sed cum
in omnium ore generatim eas collocet, coniecturam præbet ad ne-
gandum, in vllius ore illas extitisse. In primis tam discrepat à ve-
ro, res antea peractas præter expectationem fuisse, ut cuncta multò
priùs fuerint ordinata quàm decreta, quemadmodum non solum
liquet ex Actis monumentisque, ab Historia nostra productis, sed
ex ipsa Suavis historia magna ex parte colligitur. Forma in rebus Fi-
dei vsque ab initio stabilita & vulgata, hæc fuit: Verbum Dei, In-
fantium iustificatio, Iustificatio adulatorum, Singula Sacramenta.
Et in rebus ad disciplinam spectantibus: Tollere abusus à prædica-
tione verbi Diuini, & Sacramentorum administratione; Ecclesia-
sticorum vitæ, & rectæ Pastorum electioni leges præscribere; Ad
mansionem in suis Ecclesiis eos cogere; Auferre eius impedimenta,
& detrimenta quæ in suis bonis & functionibus pateretur Ecclesia.
Huiusmodi fuerat vsque à principio rerum forma, non quidem abs-
condita, sed exposita cunctorum notitiæ, & pro ea forma fabrica
postmodum erecta. Quin etiam habita fuerat subinde, rudi saltem
ratione, longa priùs quædam prænotio earum rerum, de quibus in
qualibet proxima futura Sessione sancendum esset. Quid autem il-
lud est: *Ne ipsi quidem Legati ea sciebant, quippe mandata Romæ præsto-*
lantes?

1562.

lantes? Nesciebant quidem examussim peculiare articulos citius tardiùsve agitando, perinde ac ipse Pontifex nesciebat, nec scire potest ullus homo prudens, tametsi supremus Princeps, in iis quæ facienda sunt ex consilio incertarum rerum incidentium: sed sub vniuersali quadam ratione, quæ satis erat, penè dixerim, Quis ex lippis & tonforibus ignorabat expendendas esse nouas opinationes, inductas à Lutherò, à Zuinglio, aliisque Ecclesiæ inobsequentibus, & damnatas in diplomate Leonis, & in censuris Catholicarum Aca- demiarum? Quamobrem nemo erat hæreticus adeò rudis, cui la- teret, suam doctrinam ac sectam esse in Concilio discutiendam. Si- militer cuiquam ex vulgo incompertum erat, parari proscriptionem earum corruptelarum, quæ in viris rebusque Ecclesiasticis obser- uarentur?

Quod attinet ad interdictionem librorum. Si Suauis menserat, per ea quæ obiectat, probare, deliberari forsitan potuisse de aliquo volumine proscribendo, idque ab eius auctore ex vi vniuersalis ad- monitionis haud præuideri; hoc equidem fuisse possibile fateor, tametsi difficile ut contingeret, sed in rem nostram non cadit: dif- ficile inquam; cum enim declararet Synodus, velle se recognosce- re Indices ad id vsque temporis editos, tum proprios in prouinciis, tum vniuersales Romæ, facile non erat librum nocentem reperiri, qui tot tribunalium virgam censoriam subterfugisset. Huc accedit, ut diximus, neque id ad rem esse, quandoquidem, sicuti Suauis ipse paulò antea retulit, Patribus numquam in animo fuit, sese obligare ad eos auctores citandos, quorum libri expendebantur, quod neque pariter efficiunt Principes laici, cum eos prohibent tamquam bono ciuili Reipublicæ contrarios: quod si hoc opus foret, prægrauaren- tur tribunalia intolerabili onere prolixitatis & litium; quod pariter locum habet in proscriptione doctrinarum: ideoque cum illæ tam- quam hæreticæ ab antiquis Synodis reiectæ sunt, numquam mos fuit ut earum fautores citarentur. Cuius rei causa in aperto est: Vocatio in ius non exigitur nisi in controuersis de facto, in quibus agitur de aliquo homine damnando aut in seipso aut in bonis; reo namque semper potest in illis causis suppetere aliqua defensio de fa- cto, quam Iudex ignoret, cum fieri non possit, ut quisquam homi- num certus sit, sibi quodcumque singulare factum innotescere, cuius notitia ad alicuius litis decisionem conferret. Haud ita sanc in controuersis de mero iure; Ius enim ex Legum peritorum doctrina suâ naturâ notorium est. De reliquo, vniuersalem illam admonitio- nem singulis inutilem non fuisse, quod Suauis postulat, palam est.

Quicum-

Historia
Concily I
dent
pars II

in Bibliotheca
SIV

Quicumque habebat in animo defendere aut impugnare nouas doctrinas; quicumque cupiebat nouitatem aliquam in Ecclesia, & præsertim reuocationem seu relaxationem legis Ecclesiasticæ, prohibentis, exempli gratiâ, vsum Calicis, aut Sacerdotum coniugium, cognoscebat ex vi denuntiationis illius, se non frustra Concilio adfuturum: quicumque auctor aut defensor fuisset alicuius ex libris per vulgatos indices proscriptis; qui haberet in votis, vt in his prohibitionibus aliquid declararetur aut mutaretur; quicumque vellet huiusmodi indices sustinere, seu curare vt aliud præterea scriptum interdiceretur, vtiliter admonebatur ab ea vniuersali denuntiatione.

10 Pergit per ironicam laudem dicere: *Inter hæc illaudata, laudabilem nancisebantur ingenuam Synodi confessionem, quod præterita librorum proscriptiones religionem animis iniiecissent, & querelarum causam præbuisserent.* Studens nempe Synodum ita carpere, quasi eadem ipsa palam faceret, Indices huiusmodi perniciosos & iniustos fuisse. Sophisticam planè consecutionem! Quænam excogitari posset multarum rerum vniuersalis interdictio, quæ multis angorem conscientiæ non excitet, multis querelarum occasionem? Num Suauis nactus est vquam eas leges vllius Principatus, quantumuis prudentissimi, quæ ab hoc nocenti effectu essent immunes? Profectò ne ipsa quidem Synodus in spem venit Indicis conficiendi, qui esset hac præditus, quæ obtineri nequit, immunitate. Sed quoniam facile est aliorum labores perfectiorem ad formam redigere experientiæ documento, & iudicio plurium peritorum hominum, in vnum conuenientium, quorum quilibet, auditis omnibus, omnium scientiam in eo argumento reddit suam, confidit Synodus, effecitque, vt superiores Indices exactius elaborati prodirent in posterum, eaque formâ, quâ minuerentur & angustia conscientiæ & tituli querimoniæ.

11 De fide ad securitatem data, dicit Suauis, vmbas hæreticis affusas ab ea restrictione, quod illam liceret Synodo extra Sessionem concedere, cum haud discerneret quid interesset inter Sessionem & Congregationem, nisi quod in altera iidem homines cum tiara, in altera sine tiara conuenirent. Enimvero noua, quantum conspicor, hæc ratio est, propter quam quispiam vmbas contrahat: ex eo nimirum, quod in concessionibus, & securitatis tabulis sibi impertitis, adhibeatur cura vmbas omnes procul expellendi per cautiones redundantes, & fortasse minimè necessarias. Sed dum ita loquitur Suauis, non eum se prodit, quem legum scientiâ præstantem eius Vitæ scriptor depingit. Prætermitto scribarum tabulas, &

1562.

sententias Iudicum, huiusmodi cautionibus refertas. Verùm quod ad rem propositam spectat, quæ notior regula quàm hæc; Vbi constituitur Iudici aut à iure aut à consuetudine certus quidam solennis ritus & præsentia in tribunali, eius acta, alio modo aliòve in loco edita, iudiciali ac legitimâ auctoritate carere? Atque hinc est quòd Iudices pronuntiare soliti sunt, *Prout in scheda*, seu per alias eiusmodi formas, quò intelligatur, sententiam fuisse pro tribunali prolatam. Nónne compertum erat, à Concilio numquam extra Sessionem fuisse confecta Decreta; & cum oportuerat etiam tumultuosè illud aut transferri aut suspendi, Patres opus esse censuisse, ut Sessio celebraretur, tametsi expers consuetæ dignitatis? Cur igitur dubitari saltem non potuisset, datam extra Sessionem securitatis fidem ratam non esse? Contra verò certum erat, à Concilio legitimè congregato per Sessionem, adeo quæ iurisdictione plenissimâ instructo, posse iisdem Patribus, & aliis etiam qui accederent cum iure suffragij, in Sessione facultatem tribui conficiendi illius peculiaris Decreti vel extra Sessionem. Sed Suavis dum hæc pro vmbribus habet, similem se patefacit infortunatis illis antri Platonici habitatoribus, qui luci ac veritati humeris obuersis, res omnes solidas quasi vmbrae conspiciantur.

HISTO-